

Directoraat-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties

Directie Jeugd en Criminaliteitspreventie

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00
www.justitie.nl

Onderdeel	DJC (Bureau Centrale Autoriteit)	Bij beantwoording de datum
Datum	1 december 2003	en ons kenmerk vermelden.
Ons kenmerk	5256010/03/DJC	Wilt u slechts één zaak in uw
Bijlage(n)	-	brief behandelen.
Onderwerp	Interlandelijke adoptie (AO)	

Bij brief van 16 september 2003 (5234932/03/DJC) heb ik vragen van leden van uw Kamer aangaande interlandelijke adoptie beantwoord. Graag zet ik ten behoeve van het Algemeen Overleg over dit onderwerp dat op 11 december 2003 zal plaatsvinden, mijn visie op de belangrijkste aspecten van dit adoptiebeleid nader uiteen. Ik zal met name ingaan op de invoering van de wachtlijst en de beperkte adoptiecapaciteit.

Rol en taak Nederlandse overheid in relatie tot het Haags Adoptieverdrag

Uitgangspunt van het Haags Adoptieverdrag 1993 is dat een kind waar mogelijk opgroeit bij zijn ouders, familie of een pleeggezin in het land van herkomst. Wanneer dat niet mogelijk is, kan interlandelijke adoptie een goed alternatief zijn. Het is dan wel van belang dat gewaakt wordt tegen kinderhandel en andere praktijken die het kind kunnen schaden. Daarom is interlandelijke adoptie aan strenge regels onderworpen. Aspirant-adoptiefouders zijn bijvoorbeeld verplicht een voorlichtingscursus te volgen; zij hebben een beginseltoestemming nodig; de 'matching' tussen adoptiekind en adoptiefouders is onderworpen aan de goedkeuring van de Centrale autoriteit.

Ik streef er naar de procedures die aspirant-adoptiefouders daarbij moeten doorlopen zo vlot mogelijk te laten verlopen. Dat kan door verbetering in dat proces aan te brengen. Bepalend blijft echter de voldoende beschikbaarheid van adoptiekinderen in relatie tot de vraag naar deze kinderen onder aspirant-adoptiefouders. De huidige vraag overtreft al geruime tijd het aantal voor adoptie beschikbare kinderen.

Invoeren wachtlijst

Op de doorlooptijd in de adoptieprocedure bestaat al langere tijd kritiek. De gehele adoptieprocedure van aanvraag beginseltoestemming tot de komst van het adoptiekind naar Nederland duurt thans in het algemeen ongeveer vier tot zeven jaar. Drie jaar voor de verkrijging van de beginseltoestemming (voorlichtingscursus (met wachttijd van twee jaar), gezinsonderzoek, beslissing Centrale autoriteit), één tot vier jaar voor de adoptiebemiddeling en de komst van een adoptiekind naar Nederland (tweede fase).

Aankankelijk heb ik overwogen de procedure tot verkrijging van de beginseltoestemming tot één jaar terug te brengen. Ik heb hier echter vanaf gezien, omdat dit op de totale duur van het adoptieproces geen effect zou hebben. Meer aspirant-adoptiefouders zouden dan in de tweede fase instromen, waardoor deze fase langer, vermoedelijk drie tot zes jaar, zou worden. De 'flessenhals' zou zich bij het huidige aanbod van adoptiekinderen alleen maar verplaatsen. Dat acht ik minder wenselijk, alleen al omdat een beginseltoestemming drie jaar geldig is en voor verlenging ervan heronderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming noodzakelijk is. Versnelling van alleen de eerste fase zou ertoe leiden dat in een zeer groot gedeelte van de gevallen dit heronderzoek zou moeten plaatsvinden met verspilling van kosten als gevolg. Voorts betekent deze verplaatsing van de 'flessenhals' een vergroting van de druk op vergunninghouders, hetgeen ten koste kan gaan van de kwaliteit van de adoptieprocedure en daarmee van het belang van het kind. Daarom is het invoeren van een wachtlijst, die is afgestemd op het aantal beschikbare adoptiekinderen, de enige reële optie.

De voorbereiding van het invoeren van de wachtlijst is in volle gang. Het streven is thans dat dit geschiedt per 1 april 2004. De voorbereiding van het invoeren van de wachtlijst gaat, zoals bekend, gepaard met de voorbereiding van een reorganisatie waarbij een aantal administratieve en voorlichtende taken overgaat naar de Stichting Adoptievoorzieningen (SAV) te Utrecht.

Adoptiecapaciteit

Alleen verhoging van de adoptiecapaciteit -d.w.z. een toename van het aantal voor adoptie beschikbare kinderen- zou kunnen bijdragen aan een reële versnelling van de procedure. In mijn brief van 16 september 2003 heb ik opgemerkt dat het aan het particulier initiatief (de vergunninghouders) is om te onderzoeken of de adoptiecapaciteit kan worden vergroot. Het absolute aantal kinderen dat potentieel voor adoptie beschikbaar is (alle afgestane of verlaten kinderen in de wereld) dient te worden onderscheiden van het aantal feitelijk voor adoptie beschikbare kinderen. Er zijn landen waar hulpbehoevende kinderen zijn, maar waaruit bijvoorbeeld om religieuze, juridische of culturele redenen toch geen interlandelijke adoptie plaatsvindt. Mede daardoor zijn de mogelijkheden van vergunninghouders om de adoptiecapaciteit te verhogen, beperkt. Terzake verwijs ik naar mijn brief aan uw kamer van 16 september 2003 (p. 9).

Ook in Europees verband is onlangs over de adoptiecapaciteit gesproken. Op 5 en 6 november jl. vond in Monaco het jaarlijkse Europese werkoverleg plaats tussen de vertegenwoordigers van de Europese centrale autoriteiten. Aan het overleg nemen voornamelijk 'ontvangende' landen deel.

Tijdens dit overleg is gebleken dat vrijwel alle ontvangende landen eveneens met het probleem van de adoptiecapaciteit worden geconfronteerd. In Frankrijk zijn in 2002 ongeveer 12.000 beginseltoestemmingen, althans equivalenten daarvan, afgegeven en zijn 3.500 kinderen ter adoptie opgenomen. In Italië zijn in 2002 ongeveer 5.800 beginseltoestemmingen afgegeven en zijn 2500 kinderen ter adoptie opgenomen. In Frankrijk en Italië is niet bekend hoeveel beginseltoestemmingen worden aangevraagd. In Luxemburg zijn er ongeveer 100 echtparen die graag een kind willen adopteren. In 2002 zijn 48 kinderen in Luxemburg ter adoptie opgenomen. Verwacht wordt dat in 2003 het aantal van 30 kinderen ter adoptie zullen worden opgenomen. In Spanje ontvangt de centrale autoriteit per jaar ongeveer 5.000 verzoeken om een beginseltoestemming. Per jaar worden 4.000 beginseltoestemmingen afgegeven en worden in Spanje ongeveer 3.000 kinderen ter adoptie opgenomen.

Een aantal landen (Oostenrijk, Duitsland, België) beschikt niet over gegevens inzake het aantal afgegeven beginseltoestemmingen en opgenomen adoptiekinderen. De vertegenwoordiger van Oostenrijk meldde evenwel dat bekend is dat er ongeveer acht tot tien maal zoveel verzoeken om een beginseltoestemming worden gedaan als er adoptiekinderen in Oostenrijk worden opgenomen. In landen als Zweden, Noorwegen en Denemarken wordt slechts een (equivalent van een) beginseltoestemming afgegeven met betrekking tot een specifiek kind. Ook in deze landen speelt evenwel het probleem van onvoldoende adoptiecapaciteit.

De centrale autoriteit van Spanje heeft mede tegen die achtergrond tijdens het Europees werkoverleg aangekondigd begin 2004 een bijeenkomst te organiseren over dit specifieke onderwerp.

De in het voorgaande genoemde cijfers zijn niet steeds (één op één) vergelijkbaar. Zij maken wel duidelijk dat de situatie in andere Europese landen niet wezenlijk anders is dan in Nederland.

Evaluatie Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie

Tenslotte merk ik op dat een aantal aspecten van de uitvoering van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie momenteel wordt geëvalueerd door een extern onderzoeksbureau. Nu vijf jaar zijn verstreken na de belangrijke wetswijziging van 1998, acht ik dat wenselijk. In dit onderzoek zullen bepaalde aspecten van het functioneren van de wet worden belicht zoals de verdeling van taken en verantwoordelijkheden van de verschillende instanties, het toezicht op en de sanctionering van vergunninghouders, het wettelijke systeem van leeftijdsgrenzen en de deelbemiddeling. De evaluatie zal in het voorjaar van 2004 gereed zijn. Ik zal uw Kamer terzake informeren.

Zoals ik in mijn brief van 16 september 2003 heb aangegeven zal bij deze evaluatie het punt van eventuele subsidieverstrekking aan vergunninghouders worden meegenomen. Voorts zal begin 2004 een onderzoek van de Inspectie voor Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming worden afgerond naar de financiële aspecten van de bemiddelings-activiteiten van vergunninghouders. Dit betreft een regulier onderzoek in het kader van de toezichthoudende taak van deze Inspectie als geformuleerd in artikel 25 van de Wet opnemings buitenlandse kinderen in samenhang met de artikelen 20 en 23 van deze wet. Het resultaat van dit onderzoek zal bij de bespreking van het onderwerp 'subsidieverstrekking' worden meegenomen.

De Minister van Justitie,

